

Loppet som föddes ur en gammal flykt

Berättelse

Vasaloppet är ett av Sveriges mest kända idrottsevenemang. Det är ett långt skidlopp på ungefär 90 kilometer, och man åker längdskidor i klassisk stil i ett spår genom snön. Loppet startar i byn Sälen och slutar i staden Mora. Båda ligger i landskapet Dalarna i mellersta Sverige. Vasaloppet körs en gång om året på vintern, traditionellt den första söndagen i mars.

Varje år är tiotusentals människor med. De flesta tävlar inte om att vinna, utan deltar för att klara av en stor utmaning. Många tränar i månader innan, eftersom 90 kilometer är en mycket lång sträcka att åka på skidor. För många deltagare är det en dröm att åka i mål i Mora.

Det första Vasaloppet kördes redan den 19 mars 1922. Det berättas att 119 åkare var med vid starten det året. Vinnaren var en ung man som hette Ernst Alm. Han var bara 22 år gammal och åkte hela loppet på cirka 7 timmar och 32 minuter. Idén till loppet hade kommit från journalisten Anders Pers, som skrev om den i en tidning i februari samma år.

Men varför heter loppet just Vasaloppet? Namnet kommer från Gustav Vasa, som blev Sveriges kung 1523. Enligt traditionen flydde Gustav på skidor genom Dalarna år 1521. Han var på flykt undan den danske kungen, som styrde över Sverige vid den tiden. Det berättas att två män från Mora åkte efter honom ända till Sälen på skidor. De ville få honom att vända tillbaka och leda ett uppror mot danskarna. Vissa detaljer i den här historien är osäkra, men berättelsen har levt vidare i hundratals år.

Här är det viktigt att förstå en sak: själva loppet går från Sälen till Mora, men loppet följer inte exakt samma väg som Gustav Vasa. Berättelsen handlar om hans resa tillbaka till Mora, medan det moderna loppet bara lånar riktningen och namnet. Idag räknas Vasaloppet som ett av världens äldsta, längsta och största motionslopp på skidor. Mer än två miljoner deltagare har gått i mål sedan starten 1922.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
idrottsevenemang	en stor händelse med sport som många följer
klassisk stil	ett sätt att åka längdskidor där man åker rakt fram i spåret
landskap	en stor del av ett land med eget namn, t.ex. Dalarna
delta	vara med i något, t.ex. en tävling
utmaning	något svårt som man försöker klara av
sträcka	hur långt det är mellan två platser
flydde	tog sig snabbt iväg för att komma undan en fara

ORD	FÖRKLARING
på flykt	när man är på väg bort från en fara
uppror	när människor reser sig mot en makt eller en kung
motionslopp	ett lopp där man är med för att röra på sig, inte främst för att vinna

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad är Vasaloppet?
  1. En tävling i simning i en sjö.
  2. Ett långt skidlopp på ungefär 90 kilometer mellan Sälen och Mora.
  3. En gammal fest som firas på sommaren.
2. Varför är de flesta deltagare med i loppet, enligt texten?
  1. För att vinna pengar.
  2. För att klara av en stor utmaning, inte för att vinna.
  3. För att de måste enligt lag.
3. Vad säger texten om historien bakom namnet "Vasaloppet"?
  1. Den är helt säker och alla detaljer är bevisade.
  2. Den bygger på en gammal tradition, och vissa detaljer är osäkra.
  3. Den hittades på på 2000-talet.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Det första Vasaloppet kördes 1922.
  2. Loppet går från Sälen till Mora.
  3. Alla som åker Vasaloppet bor i Dalarna.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Ernst Alm vann det första loppet.
  2. Loppet följer exakt samma väg som Gustav Vasa åkte.
  3. Mer än två miljoner deltagare har gått i mål sedan 1922.
6. Texten säger att loppet och Gustav Vasas resa inte går exakt samma väg. Förklara med egna ord vad skillnaden är.
7. Varför skriver texten "det berättas att" och "vissa detaljer är osäkra" när den berättar om Gustav Vasa? Vad vill texten visa med de orden?
8. Varför kan man säga att Vasaloppet både är en sporttävling och en del av Sveriges historia? Svara med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Finns det ett känt lopp eller en stor idrottshändelse där du kommer ifrån? Berätta hur den går till.
- Många tränar i månader för att klara Vasaloppet. Vad tror du man lär sig av att försöka nå ett så stort mål?

- Berättelsen om Gustav Vasa är delvis osäker, men den lever ändå kvar. Varför tror du att människor gärna berättar gamla historier om sitt land?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv ett mål som du vill nå, eller har nått. Vad krävs eller krävdes för att klara det, och varför är eller var det viktigt för dig?